
**نقش انجمن معتادان گمنام (NA)
در پیشگیری از بزهکاری**

www.ketab.ir

سعید ایوبی یزدی

وکیل پایه یک دادگستری

زهرا احمدپور

دادیار دادرسی عمومی و انقلاب

تحت نظارت:

دکتر محمدرضا رحمت

سرشناسه	: ایوبی، یزدی، سعید، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور	: نقش انجمن معتادان گمنام (NA) در پیشگیری از بزهکاری اسعید ایوبی، زهرا احمدپور: تحت نظارت محمدرضا رحمت
مشخصات نشر	: تهران: کتاب آوا، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ صفحه
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۵۰-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: انجمن معتادان گمنام
موضوع	: Narcotics Anonymous
موضوع	: معتادان به مواد مخدر-ایران- نمونه پژوهی
موضوع	: Drug addicts-Iran-Case studies
موضوع	: بزهکاری، تحلیل-ایران-نمونه پژوهی
موضوع	: Crime analysis-Iran-Case studies
شناسه افزوده	: احمدپور، زهرا، ۱۳۶۴
شناسه افزوده	: رحمت، محمدرضا
رده‌بندی کنگره	: HV۷۵۸۲۵/الف۹ن۷ ۱۳۹۵
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۲/۴۹۳/۴۰۹۷۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۲۵۹۸

نقش انجمن معتادان گمنام (NA) در پیشگیری از بزهکاری

انتشارات کتاب آوا

مؤلفان:	سعید ایوبی یزدی - زهرا احمدپور
ناشر	کتاب آوا
لیتوگرافی	آوا
نوبت چاپ	اول ۱۴۰۳
شمارگان	۲۰۰ نسخه
قیمت	۱۳۰.۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۲۵۰-۲

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.
هرگونه کپی‌برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	چکیده
۱۵	فصل اول: کلیات تحقیق
۱۵	۱-۱- تعریف بزهکاری
۱۷	۲-۱- انواع بزهکاران
۱۷	۱-۲-۱- بزهکار مجرب
۱۷	۲-۲-۱- بزهکار حرفه ای یا پیشه ای
۱۸	۳-۲-۱- بزهکاران مزمن
۱۹	۴-۲-۱- بزهکاران به عادت
۱۹	۵-۲-۱- بزهکاران مصرّ یا سرسخت
۲۰	۶-۲-۱- بزهکاران تکرار کننده خطرناک
۲۱	۳-۱- پیشگیری از جرم
۲۲	۴-۱- تاریخچه
۲۵	۵-۱- مدل پیشگیری از جرم
۲۷	۱-۵-۱- پیشگیری وضعی
۲۹	۲-۵-۱- بازدارندگی و ناتوان سازی
۳۰	۳-۵-۱- پیشگیری رشد مدار و اجتماعی از جرم
۳۲	۶-۱- راه های درمان سوء مصرف موادمخدر
۳۲	۱-۶-۱- تعریف اعتیاد و فرد معتاد
۳۳	۷-۱- انواع درمان

- ۱-۷-۱- درمان با متادون ۳۳
- ۲-۷-۱- مجتمع های درمانی ۳۴
- ۳-۷-۱- درمان های روانشناختی ۳۴
- ۴-۷-۱- درمان شناختی - رفتاری ۳۵
- ۵-۷-۱- روان درمانی حمایتی - تضمینی ۳۵
- ۶-۷-۱- درمان مبنی بر ارتقای انگیزه ۳۶
- ۷-۷-۱- رفتار درمانی ۳۶
- ۸-۷-۱- درمان چند سیستمی ۳۶
- ۹-۷-۱- مشاوره فردی ۳۷
- ۱۰-۷-۱- برنامه های خودیاری ۳۷
- ۸-۱- انجمن معتادان گمنام (NA) ۳۸
- ۱-۸-۱- تعریف و پیشینه ۳۸
- ۲-۸-۱- برنامه انجمن معتادان گمنام ۳۹
- ۳-۸-۱- هدف اصلی معتادان گمنام (NA) ۴۰
- ۴-۸-۱- چگونگی عملکرد انجمن معتادان گمنام (قدم ها و سنت های ۱۲ مرحله ای) ۴۲
- ۵-۸-۱- قدم های دوازده گانه معتادان گمنام ۴۳

فصل دوم: روش شناسی تحقیق ۵۹

- ۱-۲- مقدمه ۵۹
- ۲-۲- روش شناسی تحقیق ۶۰
- ۳-۲- جامعه آماری: ۶۱
- ۴-۲- نمونه آماری و شیوه نمونه برداری ۶۱
- ۵-۲- روش جمعآوری دادهها: ۶۲
- ۶-۲- ابزار سنجش تحقیق: ۶۲
- ۱-۶-۲- پرسشنامه بررسی بزهکاری قبل و بعد از آشنایی و مشارکت با NA ۶۳
- ۷-۲- روایی پایایی پرسشنامه: ۶۳
- ۱-۷-۲- روایی: ۶۴
- ۲-۷-۲- پایایی: ۶۴
- ۸-۲- روش تجزیه و تحلیل دادهها: ۶۵
- ۱-۸-۲- آمار توصیفی: ۶۵

۶۶ ۲-۸-۲ آمار استنباطی:

۶۷ فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۶۷ ۱-۳-۱ مقدمه

۶۸ ۲-۳-۲ آمار توصیفی

۶۹ ۱-۲-۳ شاخص های آماری توصیف کننده جامعه نمونه

۶۹ ۱-۲-۱-۱ جنسیت

۷۰ ۲-۴-۱-۲ سن

۷۱ ۳-۲-۱-۳ میزان تحصیلات

۷۲ ۴-۲-۱-۳ میزان پاکی

۷۳ ۲-۲-۳ شاخصهای آماری توصیف کننده بزهکاری مالی در افراد

۷۵ ۳-۲-۳ شاخصهای آماری توصیف کننده بزهکاری اخلاقی

۷۶ ۴-۲-۳ شاخصهای آماری توصیف کننده بزهکاری مربوط به مواد مخدر

۷۹ ۵-۲-۳ شاخصهای آماری توصیف کننده بزهکاری اجتماعی

۸۳ ۵-۲-۳ شاخصهای آماری توصیف کننده انواع بزهکاری

۸۴ ۳-۳-۲ آمار استنباطی

۸۴ ۱-۳-۳ تحلیل عاملی اکتشافی

۸۵ ۲-۳-۳ بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش

۸۷ ۳-۳-۳ بررسی فرضیه های تحقیق

۸۷ ۱-۳-۳-۳ بررسی فرضیه اول

۸۷ ۲-۳-۳-۳ بررسی فرضیه دوم

۸۸ ۳-۳-۳-۳ بررسی فرضیه سوم

۸۹ ۴-۳-۳-۳ بررسی فرضیه چهارم

۹۱ فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

۹۱ مقدمه:

۹۱ ۱-۴-۱ تبیین نتایج پژوهش:

۹۴ ۲-۴-۲ محدودیتهای پژوهش:

۹۵ ۳-۴-۳ پیشنهادات کاربردی پژوهش:

۹۷ ۴-۴-۴ پیشنهادات برای پژوهش های آتی

۹۷ ۴-۵- جمع بندی و نتیجه گیری

۹۹ منابع

فهرست جداول

جدول ۱-۳: سوالات مربوط به هر مولفه	۶۳
جدول ۲-۳: آلفای کرونباخ مربوط به هر مولفه	۶۵
جدول ۱-۴: بررسی پراکندگی جنسیت در جامعه مورد مطالعه	۶۹
جدول ۲-۴: بررسی پراکندگی سن در جامعه مورد مطالعه	۷۰
جدول ۳-۴: بررسی پراکندگی میزان تحصیلات در جامعه مورد مطالعه	۷۱
جدول ۴-۴: بررسی پراکندگی وضعیت پاکی در جامعه مورد مطالعه	۷۲
جدول ۵-۴: توزیع فراوانی پاسخهای ارائه شده به سوالات توصیف کننده بزهکاری مالی (به تفکیک گروه)	۷۳
جدول ۶-۴: جدول آماره‌های توصیفی برای بررسی مولفه بزهکاری مالی	۷۴
جدول ۷-۴: توزیع فراوانی پاسخهای ارائه شده به سوالات توصیف کننده بزهکاری اخلاقی (به تفکیک گروه)	۷۵
جدول ۸-۴: جدول آماره‌های توصیفی برای بررسی مولفه بزهکاری اخلاقی	۷۶
جدول ۹-۴: توزیع فراوانی پاسخهای ارائه شده به سوالات توصیف کننده بزهکاری مواد مخدر (به تفکیک گروه)	۷۷
جدول ۱۰-۴: جدول آماره‌های توصیفی برای بررسی مولفه بزهکاری مربوط به مواد مخدر ...	۷۸
جدول ۱۱-۴: توزیع فراوانی پاسخهای ارائه شده به سوالات توصیف کننده بزهکاری اجتماعی (به تفکیک گروه)	۷۹
جدول ۱۲-۴: جدول آماره‌های توصیفی برای بررسی مولفه بزهکاری اجتماعی	۸۰
جدول ۱۴-۴: آزمون کولموگروف اسمیرنوف، به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش	۸۶
جدول ۱۵-۴: بررسی فرضیه اول تحقیق با استفاده از آزمون تی مستقل	۸۷
جدول ۱۶-۴: بررسی فرضیه دوم تحقیق با استفاده از آزمون تی مستقل	۸۸
جدول ۱۷-۴: بررسی فرضیه سوم تحقیق با استفاده از آزمون تی مستقل	۸۹
جدول ۱۸-۴: بررسی فرضیه چهارم تحقیق با استفاده از آزمون تی مستقل	۸۹

فهرست نمودار

- نمودار ۱-۴- بررسی پراکندگی جنسیت جامعه مورد مطالعه..... ۶۹
- نمودار ۲-۴- بررسی پراکندگی سن جامعه مورد مطالعه..... ۷۰
- نمودار ۳-۴- بررسی پراکندگی میزان تحصیلات جامعه مورد مطالعه..... ۷۱
- نمودار ۴-۴- بررسی پراکندگی وضعیت پاکی جامعه مورد مطالعه..... ۷۲
- نمودار ۵-۴- بررسی وضعیت پاسخ افراد جامعه مورد مطالعه به مولفه بزهکاری مالی..... ۷۴
- نمودار ۶-۴- بررسی وضعیت پاسخ افراد جامعه مورد مطالعه به مولفه بزهکاری اخلاقی..... ۷۶
- نمودار ۷-۴- بررسی وضعیت پاسخ افراد جامعه مورد مطالعه به مولفه بزهکاری مربوط به مواد مخدر..... ۷۸
- نمودار ۸-۴- بررسی وضعیت پاسخ افراد جامعه مورد مطالعه به مولفه بزهکاری اجتماعی..... ۸۰
- نمودار ۹-۴- میانگین امتیاز به دست آمده برای هر یک از مولفه‌های بزهکاری..... ۸۱
- جدول ۱۳-۴- خلاصه شاخص های آمار توصیفی برای هر یک از انواع بزهکاری (به تفکیک گروه)..... ۸۲
- نمودار ۱۰-۴- مقایسه میانگین هر یک از انواع بزهکاری (به تفکیک گروه)..... ۸۴

مقدمه

بزهکاری یک پدیده بسیار پیچیده اجتماعی است که در محیط های اجتماعی مختلف به اشکال متفاوتی دیده می شود و مطالعات صورت گرفته نشان می دهد که رفتارهای بزهکارانه ناشی از اعتیاد به موادمخدر امری اجتناب ناپذیر است و میزان رفتارهای بزهکارانه معتادان نیز بسیار متنوع می باشد که بیشتر این جرائم مربوط به خرید و فروش موادمخدر و استعمال موادمخدر می باشد و این یک واقعیت است که رابطه بین بزهکاری و اعتیاد یک پدیده دائمی و اجتناب ناپذیر است. اعتیاد خود باعث دو گروه از جرائم توسط معتاد می شود کلیه جرایمی که رابطه مستقیم با اعتیاد و مصرف موادمخدر دارند مثل خرید و حمل و نقل و استعمال موادمخدر و دیگر جرائم جنبی مثل سرقت و سایر بزه ها که معتاد برای تهیه موادمخدر مرتکب می شود. براساس آمارها روزانه ۲۰ میلیارد تومان موادمخدر در سطح خرده فروشی در کشور معامله می شود که این امر خود اقتصاد کشور را دچار خدشه می کند و طبق آمارهای رسمی از ستاد مبارزه با موادمخدر تعداد معتادان کشور بالغ بر یک میلیون و سیصد و بیست و پنج هزار نفر هستند که البته آمارهای غیررسمی خیلی بیشتر را بیان می کنند و ۱۰٪ این معتادان را زنان تشکیل می دهند و نیز آمارها نشان می دهد که بیش از ۶۰ درصد جرائم مرتبط با مواد مخدر بوده و بیش از ۶ میلیون نفر در کشور تحت تاثیر موادمخدر قرار دارند و روزانه ۸ نفر در اثر موادمخدر جان خود را از دست می دهند و ۷۰ نفر هم معتاد می شوند (سایت تحلیلی خبری عصر ایران - ۹۳/۱۱/۲۵ - کد خبری ۳۸۱۹۸۲)

همچنین آمارهای رسمی خبراز مصرف سالانه بیش از ۵۰۰ تن موادمخدر در سطح کشور می دهد که البته آمارهای غیررسمی رقمی بیش از این را نشان می دهد و براساس تحقیقات صورت گرفته از معاونت زنان وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی موادمخدر به تنهایی بیش از ۶۳ تا ۶۵ درصد از جرائم و دستگیری ها را به شکل مستقیم و غیرمستقیم به خود اختصاص داده است. کارشناسان امور اجتماعی و آسیب شناسان معتقدند که سوء مصرف موادمخدر در کانون آسیب های اجتماعی کشور قرار دارد. همچنین در حال حاضر میانگین سن معتادان به حدود ۲۰ سال رسیده است

یعنی از حدود ۲۲/۵ در سال های گذشته به ۲۰ سال کاهش یافته است براساس گزارش های معاونت رفاه وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی از مجموع ۱۶ میلیون نفری که در سه دهه اخیر دستگیر شده اند ۴۴ درصد مستقیم مربوط به جرائم موادمخدر و حدود ۱۹ درصد نیز به طور غیرمستقیم با پدیده اعتیاد و موادمخدر مرتبط بوده اند.

آخرین آمار سال ۹۱ حکایت از این دارد که مجموع بیش از ۲۳۰ هزار دستگیر شده جرائم موادمخدر ۵/۲ درصد قاچاقچی موادمخدر ۲۶/۱ درصد توزیع کننده ۱۰/۵ درصد حمل کننده موادمخدر - ۴۱/۹ درصد نگهدارنده و ۱۵/۱ درصد معتاد مصرف کننده بودند. براساس پژوهش انجام شده توسط گروه اجتماعی بنیاد علوم رفتاری مشخص شده که ۳۰ درصد قاچاقچیان موادمخدر مسلح به سلاح سرد هستند و ۳۰ درصد از جرائم خرد نظیر سرقت وسایل خودرو و سرقت کفش از آپارتمان ها توسط معتادان انجام می شود.

به گفته وزیر کشور و دبیرستان مبارزه با موادمخدر در جلسه شورای هماهنگی مبارزه با موادمخدر معتادان متجاهر عامل اصلی بزهکاری در جامعه بوده و در مبارزه با این معضل به مشارکت تک تک افراد جامعه نیاز است همچنین به گفته قائم مقام دبیرکل ستاد مبارزه با موادمخدر عامل ۴۰ درصد جرائم خرد معتادان متجاهر بوده و ۶۰ درصد طلاق ها و ۶۵ درصد کودک آزاری ها و همسر آزاری ها ناشی از مصرف موادمخدر است که آمارهای فوق حکایت از وخامت اوضاع در این رابطه دارد.

از دیرباز تاکنون نظریه های زیادی برای پیشگیری از بزهکاری و نیز پیشگیری از مسئله اعتیاد و نیز پیشگیری از جرائم ارتكابی معتادان توسط جرم شناسان و جامعه شناسان ارائه گردیده است همچنین راه های زیادی نیز برای مبارزه با اعتیاد از قبیل حبس، اردوگاه های اجباری و تبعید برای این معضل در نظر گرفته شده بود و نیز نگاه قانون گزار به معتاد و مسئله اعتیاد نگاهی مبتنی بر گناهکار بودن و مجرم بودن معتاد بوده است. سالانه میلیاردها ریال صرف مبارزه با این پدیده شوم اجتماعی می گردد و راه های زیادی نیز برای درمان سوء مصرف مواد پیشنهاد می شود یکی از روش ها برنامه های خودیاری که با نام (برنامه های دوازده مرحله ای) شناخته می شوند است که شرکت کنندگان در آن در جلسات منظمی شرکت می کنند و به سمت مجموعه ای از اهداف که به آنان در رسیدن به سلامتشان یاری می رساند رهنمون می شوند. شناخته شده ترین و محبوب ترین نمونه از این برنامه برنامه معتادان گمنام است که روش استفاده شده در این برنامه مشتمل بر اعطاء و جلب حمیت از جانب همتایان فرد در برنامه و انتقال تجربه های فردی درباره اعتیاد از راه مباحثه معتادان و طرح نظرات در گروه است. نگارنده درصدد است تا با بررسی انواع مدل های پیشگیری از جرم و راه های درمان سوء مصرف موادمخدر نقش انجمن معتادان گمنام را در پیش گیری از بزهکاری بررسی می نماید.

حکیده

بزهکاری ناشی از اعتیاد همیشه بخشی از دغدغه دستگاه عدالت کیفری و جرم شناسان بوده است. راه های زیادی برای مبارزه با این معضل بسیار مهم و پیچیده پیشنهاد می گردد که البته در برگیرنده هزینه های مالی بسیار گزاف می باشد. در این پژوهش نقش انجمن معتادان گمنام (NA) در پیشگیری از بزهکاری به عنوان یکی از برنامه های خودیاری ۱۲ مرحله ای که البته به صورت کاملاً رایگان در دسترس جامعه می باشد مورد بررسی قرار گرفته است. با بررسی های انجام شده و توزیع و جمع آوری ۱۲۰ پرسشنامه بین اعضای این انجمن و با تحلیل صورت گرفته از طریق آمار استنباطی (آزمون t مستقل) و آمار توصیفی و سایر بررسی های انجام شده نتایج نشان از آن دارد که مشارکت افراد معتاد در این انجمن و حضورشان در جلسات و نیز پیروی از اصول روحانی برنامه دوازده مرحله ای باعث پیشگیری از بزهکاری و نهایتاً این که انجمن معتادان گمنام نقش موثری در پیشگیری از بزهکاری داشته است. تحقیقات صورت گرفته حکایت از این موضوع بسیار مهم نیز دارد که انجمن معتادان گمنام راه کار عملی جهت در حالت ترک و پاک ماندن معتاد از مواد مخدر دارد موضوعی که بسیاری از روش های ترک اعتیاد اساساً به آن نپرداخته و یا توجهی به آن نداشته اند لذا با توجه به اینکه NA برنامه ای مدون و عملی در غالب ۱۲ قدم و ۱۲ سنت جهت پاک ماندن معتادان ارائه می نماید در پیشگیری از بزهکاری نیز موثر می باشد.

کلمات کلیدی: پیشگیری از بزهکاری، بزهکاری، انجمن معتادان گمنام (NA)

Crime caused by drugs always been part of the concerns of the criminal justice system and criminologists. To prevent this important and complicated problem so many ways is proposed which include very high financial costs. In this research, the author investigate the role of Narcotics Anonymous (NA) to prevent crime as one of its 12 steps self-help program Which of course is completely free available to community. To do this, 120 questionnaires distribute between members of this community and gathered. The analysis was carried out through inferential statistics (independent T test) and descriptive statistics and other studies and the results show that the participation of addicts in this community and their attendance at meetings and also following the spiritual principles of the Twelve Step program causes prevention of crime and ultimately show that Narcotics Anonymous (NA) has an effective role in prevention of crime. Research also suggests that Narcotics Anonymous (NA) offer practical way to addiction treatment and stay clean. The issue which many methods of addiction treatment basically don't do well or not pay attention to it .Therefore, Considering that Narcotics Anonymous (NA) offer a systematic and practical application in the form of the 12 Steps and 12 Traditions to addiction treatment, it is also effective in the prevention of crime.

Key words: crime prevention, crime, Narcotics Anonymous (NA)